

Prijedlog Nacionalnog programa prevencije kardiovaskularnih bolesti u obiteljskoj medicini

Prof.dr.sc. Biserka Bergman Marković

Ministarstvo zdravlja
Hrvatski zavod za javno zdravstvo
Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
Katedra za obiteljsku medicinu

Simpozij Rano otkrivanje i prevencija kardiovaskularnih
bolesti u obiteljskoj medicini,
Zagreb, 14.12. 2015

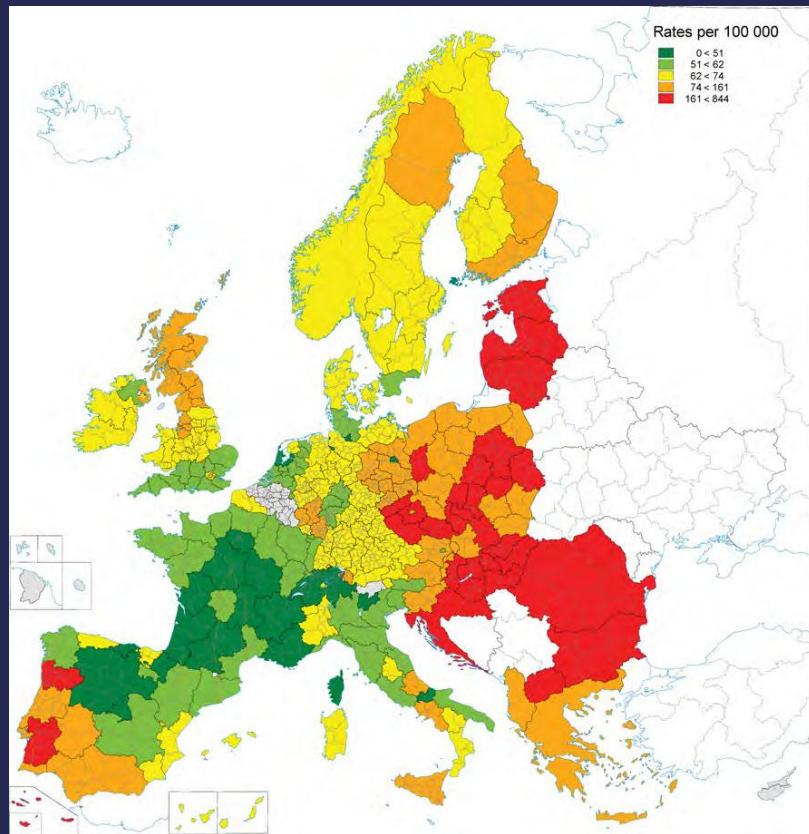

Moto predavanja

**lako svaki drugi Hrvat i dalje
umire od kardiovaskularnih
bolesti, sustavna i jednoobrazna
prevencija kardiovaskularnih
bolesti ne postoji**

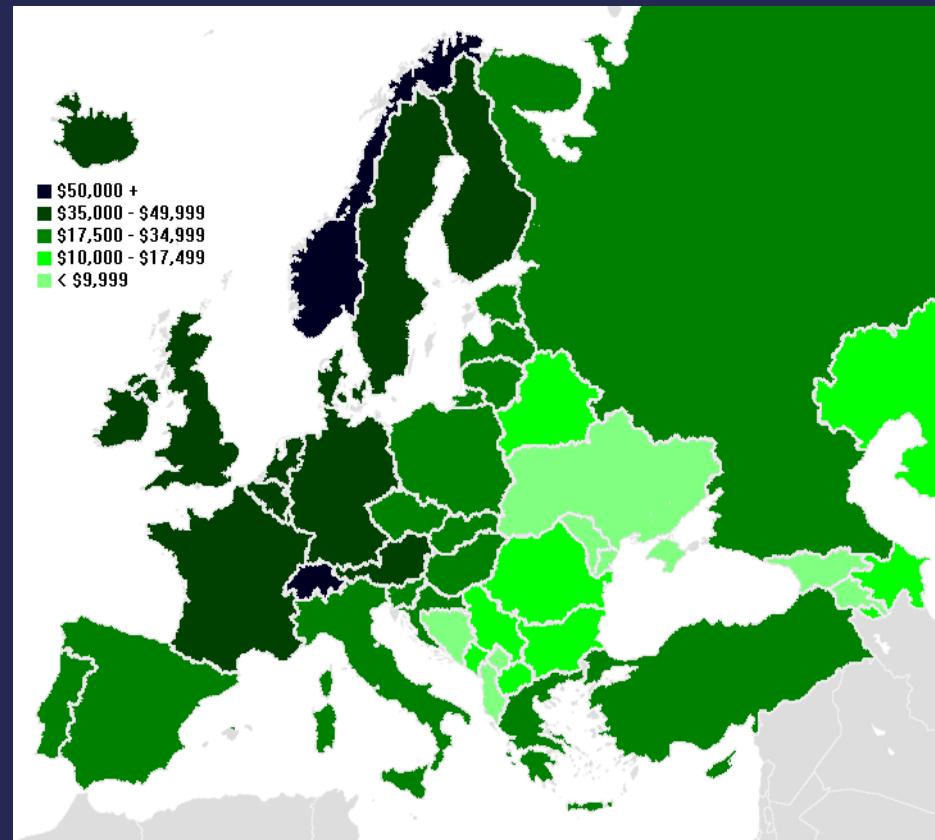
KARDIOVASKULARNE BOLESTI RASTUĆI JAVNO ZDRAVSTVENI PROBLEM

Smrtnost od KVB

Muller Nordhorn J, Binting S, Roll S, Willich SN. An update on regional variation in CV mortality within Europe. Eur Heart J 2008;29:1316-26

BND / stanovnik

Map showing regional variation in European GDP (PPP) per capita in 2012. Figures from WorldBank. 2016. •

Smrtnost od kardiovaskularnih bolesti u Hrvatskoj

Hrvatsko zdravstveno statistički ljetopis, 2014

- 2014

47,4%

- 2020

?????

- 2025

??????

Cilj : smanjenje smrtnosti za 25%

Bez sustavnog pristupa i Programa prevencije KVB cilj se neće postići

Visoka stopa smrtnost od kardiovaskularnih bolesti u Hrvatskoj

**Zašto je to tako ?
U čemu je problem?**

- Postoji li edukacija obiteljskih liječnika ?
- Postoje li smjernice (međunarodne, nacionalne) ?
- Kakav je stav zdravstvenih vlasti prema prevenciji?
-

Edukacija obiteljske medicine

Katedra za obiteljsku medicinu

- Dodiplomska nastava
- Poslijediplomska nastava
- Specijalizacija iz obiteljske medicine

Kontinuirana medicinska edukacija (KME)

Društvo nastavnika opće/obiteljske medicine (DNOOM)

- Kongresi
- Radionice
- Projekti
-

7.1.2016.

Zdrava prehrana i tjelesna aktivnost, Anti stres kamp

Ljiljana Lulić Karapetić, dr.med.

PROMJENA

Lj. Lulić Karapetić, Lj. Kondić, i suradnici
PROGRAM ZA LIJEĆNIKE, ZDRAVA PREHRANA I TJELESNA AKTIVNOST U PREVENCICI
KARDIOVASKULARNIH BOLESTI
EDUKACIJA EDUKATORA

Cilj programa:
edukacija i osnaživanje liječnika za preventivan način rada,
posticanje konstruktivnih obrazaca ponašanja i zdravih stilova života
aktivno sudjelovanje i poboljšanje međusobne suradnje

Ključne riječi: program za oboljelog dobrota, preventivanje rad, vježbe, kognitivna komunikacija i suradnja

Kardiovaskularne bolesti su i dalje vodeći uzroci smrtonosnosti u Hrvatskoj
Hrvatska ima 4% u ukupnom mortalitetu
bolesti s faktorom rizika, obujem od
koronarne bolesti i srčanih udara
trajni skri - LOM
prema podacima Lijecnicke i LOM
LOM veliki broje posjeda administrativni
rad, diktat tržišnih odosa.

Ikonična frustracija:
pad motivacije radi slabog zdravlja liječnika!
!!! ishod lječenja pacijenta !!!

LIJEĆNICI ORITELJSKE

Nai početku projekta mjerili smo:

- *razinu anksioznosti,
- *druženjem stresu,
- *reakciju na stres,
- *kvalitet življenja

Kontrolna praćenja i mjerenja nakon 6 mjeseci:

- *bolje rješavanje stresnih situacija
- *značajno povećana osobnosti
- *bolja učinkost lječenja
- *uspješno sprovođenje navedenog preventivnog programa s osobama koje imaju rizične faktore za razvoj kardiovaskularnih bolesti

Ljubitelji
dragovoljno uključeni, iz cijele Hrvatske
grupe od 15-20 liječnika
svakom godišnjem srednjem vikend radionicom
ukupno osam u godini

Program:
projektni i jesenski modul
tematska predavanja u vezi s kardiovaskularnim
popunjavanje upitnika i stala kvalitete življenja
kognitivna komunikacija i suradnja
takozvati i zdrav pravara
program smo započeli pilot grupom liječnika, u veljači
2013.

5 vikend radionica: u Zagrebu i na otoku Mljetu i u
Podgorici
-izradjen je instruktni učenje + po završetku
radionica odlazimo u naše obitelji i na svaku radionicu mijeta
medicinske poslužiteljice i energetike, osimda za
nastavak odgovornog postila, i novim režejem, kove ne
preprečujemo u praktici.

Zbog pozitivnih učinaka našu edukaciju i druženja nastavljamo i
nakon predviđenih 8 radionica s temom kardiovaskularnih bolesti.
4 surata godišnje za praćenje i evaluaciju onoga što činimo za
sebe i za svoje pacijente i ostale građane

CRISIC-fm

Cardiovascular risk and intervention study in Croatia-family medicine

(ISRCTN31857696)

- multicentrična, prospektivna, cluster-randomizirana, interventna, kohortna, kontrolirana studija
- 59 LOM (response rate 71%)
- Broj ispitanika N=2467 (response rate 78%)
- Trajanje =18 mjeseci
- 4 doktorske dizertacije
 - DOKAZANA UČINKOVITOST SUSTAVNE PROGRAMIRENE INTERVENCIJE LIJEČNIKA
 - OBITELJSKE MEDICINE
-

Smjernice

- JNC 7 2003
- ECS/EHS 2003
- NCEP ATP III

• The European Task ESC/ EAS

Smjernice za zbrinjavanje dislipidemija,

Reiner Ž., Capatano A.L., De Backer
G. i sur., 2011

European Heart Journal (2011) 32, 1769–1818
doi:10.1093/eurheart/ehr158

ESC/EAS GUIDELINES

ESC/EAS Guidelines for the management of dyslipidaemias

The Task Force for the management of dyslipidaemias of the
European Society of Cardiology (ESC) and the European
Atherosclerosis Society (EAS)

Developed with the special contribution of: European Association for Cardiovascular
Prevention & Rehabilitation[†]

Authors/Task Force Members: Željko Reiner* (ESC Chairperson) (Croatia),
Alberto L. Catapano* (EAS Chairperson)* (Italy), Guy De Backer (Belgium),
Ian Graham (Ireland), Marja-Riitta Taskinen (Finland), Olov Wiklund (Sweden),
Stefan Agewall (Norway), Eduardo Alegria (Spain), M. John Chapman (France),
Paul Durrington (UK), Serap Erdine (Turkey), Julian Halcox (UK), Richard Hobbs
(UK), John Kjekshus (Norway), Pasquale Perrone Filardi (Italy), Gabriele Riccardi
(Italy), Robert F. Storey (UK), David Wood (UK).

ESC Committee for Practice Guidelines (CPG) 2008–2010 and 2010–2012 Committees: Jeroen Bax (CPG Chairperson
2010–2012), (The Netherlands), Alec Vahanian (CPG Chairperson 2008–2010) (France), Angelo Auricchio (Switzerland),
Helmut Baumgartner (Germany), Claudio Ceconi (Italy), Veronica Dean (France), Christi Deaton (UK), Robert Fogard
(Belgium), Gerasimos Filippatos (Greece), Christian Funck-Brentano (France), David Hasdai (Israel), Richard Hobbs (UK),
Arno Hoes (The Netherlands), Peter Kearney (Ireland), Juhani Knuuti (Finland), Philippe Kolh (Belgium),
Theresa McDonagh (UK), Cyril Moulin (France), Don Poldermans (The Netherlands), Bogdan A. Popescu (Romania),
Željko Reiner (Croatia), Udo Sechtem (Germany), Per Anton Simons (Norway), Michał Tendera (Poland), Adam Torbicki
(Poland), Panos Vardas (Greece), Petr Widimsky (Czech Republic), Stephan Windecker (Switzerland)

Documentation Reviewers, Christian Funck-Brentano (CPG Review Coordinator) (France), Don Poldermans (Co-Review
Coordinator) (The Netherlands), Guy Berkenboom (Belgium), Jacqueline De Graaf (The Netherlands), Olivier Desamps
(Belgium), Nina Gotcheva (Bulgaria), Kathryn Griffith (UK), Guido Francesco Guida (Italy), Sadi Gulec (Turkey),
Yaakov Henkin (Israel), Kurt Huber (Austria), Y. Antero Kesaniemi (Finland), John Lakakis (Greece), Athanasios J. Manolis
(Greece), Pedro Marques-Vidal (Switzerland), Luis Masana (Spain), John McMurray (UK), Miguel Mendes (Portugal),
Zurab Pagava (Georgia), Terje Pedersen (Norway), Eva Prescott (Denmark), Quiteria Rato (Portugal), Giuseppe Rosano
(Italy), Susana Sans (Spain), Anton Stalenhoef (The Netherlands), Late Tokgozoglu (Turkey), Margus Vilgimaa (Estonia),
M. E. Wittekoek (The Netherlands), Jose Luis Zamorano (Spain).

* Corresponding authors: Željko Reiner (ESC Chairperson), University Hospital Center Zagreb, School of Medicine, University of Zagreb, Salata 2, 10 000 Zagreb, Croatia. Tel: +385 1 492 0019, Fax: +385 1 481 857, Email: zreiner@hcc-zagreb.hr; Alberto L. Catapano (EAS Chairperson), Department of Pharmacological Science, University of Milan, Via Balzanetti, 9, 20133 Milano, Italy. Tel: +39 02 5031 8302, Fax: +39 02 5031 8386, Email: Alberto.Catapano@unimi.it.

[†]Other ESC entities having participated in the development of this document:

Associations: Heart Failure Association;
Working Groups: Cardiovascular Pharmacology and Drug Therapy, Hypertension and the Heart, Thrombosis;
Councils: Cardiology Practice, Primary Cardiovascular Care, Cardiovascular Imaging.
The content of these European Society of Cardiology (ESC) and the European Atherosclerosis Society (EAS) Guidelines has been published for personal and educational use only. No commercial use is authorized. No part of the ESC Guidelines may be translated or reproduced in any form without written permission from the ESC. Permission can be obtained upon submission of a written request to Oxford University Press, the publisher of the European Heart Journal and the party authorized to handle such permissions on behalf of the ESC.
Disclaimer: The ESC Guidelines represent the views of the ESC and the EAS, who arrived at after careful consideration of the available evidence at the time they were written. Health professionals are encouraged to take into account their individual patient circumstances in exercising their clinical judgement. The guidelines do not, however, override the individual responsibility of health professionals to make appropriate decisions in the circumstances of individual patients, in consultation with that patient, and where appropriate and necessary the patient's guardian or carer. It is also the health professional's responsibility to verify the roles and regulations applicable to drugs and devices at the time of prescription.
©2011 The European Society of Cardiology and the European Atherosclerosis Association. All rights reserved. For permissions please email journals.permissions@oup.com.

Nove smjernice ECS (2012)

Rujan
2012

European Heart Journal (2012) 33, 1635–1701
doi:10.1093/eurheartj/ehs092

JOINT ESC GUIDELINES

European Guidelines on cardiovascular disease prevention in clinical practice (version 2012)

The Fifth Joint Task Force of the European Society of Cardiology and Other Societies on Cardiovascular Disease Prevention Practice (constituted by representatives of nine societies and by invited experts)

Developed with the special contribution of the European Association for Cardiovascular Prevention & Rehabilitation (EACPR)[†]

Authors/Task Force Members: Joep Perk (Chairperson) (Sweden)*, Guy De Backer¹ (Belgium), Helmut Gamiel² (Germany), Ian Graham¹ (Ireland), Željko Ilie³ (Croatia), W.M. Mancia⁴ (Italy), Paul Verschuren¹ (The Netherlands), Christian Allolio⁵ (Germany), Jean-Louis Deniel¹ (France), Gudrun Boysen⁴ (Denmark), René Fagard⁶ (Belgium), Christi Deaton¹ (UK), Shah Ebrahim¹ (UK), Miles Fisken⁷ (UK), Gianni Gori⁸ (Italy), Richard Hobbs^{1,7} (UK), Arno Hoes⁷ (The Netherlands), Leman Karadeniz⁸ (Turkey), Alessandro Mezzani¹ (Italy), Eva Prescott¹ (UK), Lars Ryden¹ (Sweden), Martin Scherer⁷ (Germany), Mikko Syvänenne⁹ (Finland), Wilma J.M. Scholte Op Reimer¹ (The Netherlands), Christiaan Vrints¹ (Belgium), David Wood¹ (UK), Jose Luis Zamorano¹ (Spain), Faiez Zannad¹ (France).

Other experts who contributed to parts of the guidelines: Marie Therese Cooney (Ireland).

ESC Committee for Practice Guidelines (CPG): Jeroen Bax (Chairman) (The Netherlands), Helmuth Bruckmann (Germany), Claudio Cecconi (Italy), Veronica Dean (France), Christi Deaton (UK), Robert Fagard (Belgium), Christian Funk-Brentano (France), David Hasdai (Israel), Arno Hoes (The Netherlands), Paulus Janssen (Netherlands), Juhani Knuuti (Finland), Philippe Kolh (Belgium), Theresa McDonagh (UK), Cyril Mancia (UK), Bogdan A. Popescu (Romania), Željko Reiner (Croatia), Udo Sechtem (Germany), Per Anton Sirén (Sweden), Michal Tendera (Poland), Adam Forbicki (Poland), Alec Vahanian (France), Stephan Windecker (Switzerland).

Document Reviewers: Christian Funk-Brentano (CPG Review Coordinator) (France), Per Anton Sirén (Review Coordinator) (Norway), Victor Aboyans (France), Eduardo Alegria Ezquerra (Spain), Colm O'Byrne (Ireland).

* Corresponding author: Joep Perk, School of Health and Caring Sciences, Linnaeus University, Stagneliusgatan 14, SE-391 82 Kalmar, Sweden. Tel: +46 782 443. Email: joep.perk@lnu.se

[†] Other ESC entities having participated in the development of this document:
Associations: European Association of Echocardiography (EAE), European Association of Percutaneous Cardiovascular Interventions (EAPCI), European Association of Nuclear Cardiology (EAN), European Association of Hypertension (EHA), Heart Failure Association (HFA)
Working Groups: Acute Cardiac Care, e-Cardiology, Cardiovascular Pharmacology and Drug Therapy, Hypertension and the Heart, International Society for Thrombosis and Haemostasis (ISTH), Lipid Management, Basic Cardiovascular Science, Cardiology Practice, Cardiovascular Imaging, Cardiovascular Nursing, Clinical Trials, Ethics, Health Policy, and Statistics.
The content of these European Society of Cardiology (ESC) Guidelines has been peer-reviewed.
ESC Guidelines may be translated or reproduced in any form without written permission from the European Society of Cardiology (ESC).
University Press, the publisher of the European Heart Journal and the journal of the ESC, reserves the right to take legal action against any individual or organization that reproduces material from the ESC Guidelines without written permission from the ESC.
Disclaimer: The ESC Guidelines represent the views of the ESC and its member societies. In the consideration of the available evidence at the time of publication, ESC professionals are encouraged to take them fully into account when exercising their clinical judgement. The guidelines do not, however, override the individual professional's responsibility to make appropriate decisions in the circumstances of the individual patients, in consultation with that patient, and where appropriate also with the patient's family and other health care professionals. The ESC does not accept responsibility for any inaccuracies in the ESC Guidelines. The ESC is not a guardian or carer. It is also the health professional's responsibility to verify the rules and regulations applicable to drugs and devices at the time of presentation of the ESC Guidelines.
The disclosure forms of the authors and reviewers are available on the ESC website www.escardio.org/guidelines.
© The European Society of Cardiology 2012. All rights reserved. For permissions please email: journals.permissions@oxfordjournals.org

European Society of Cardiology (ESC)

European Association for Cardiovascular Prevention & Rehabilitation (EACPR)

European Society of Hypertension (ESH)

International Society of Behavioral Medicine (ISBM)

European Heart Network (EHN)

European Association for the Study of Diabetes (EASD)

European Atherosclerosis Society (EAS)

International Diabetes Federation Europe (IDF-Europe)

International Diabetes Federation

European Society of General Practice/Family Medicine (ESGP/FM)/Wonca

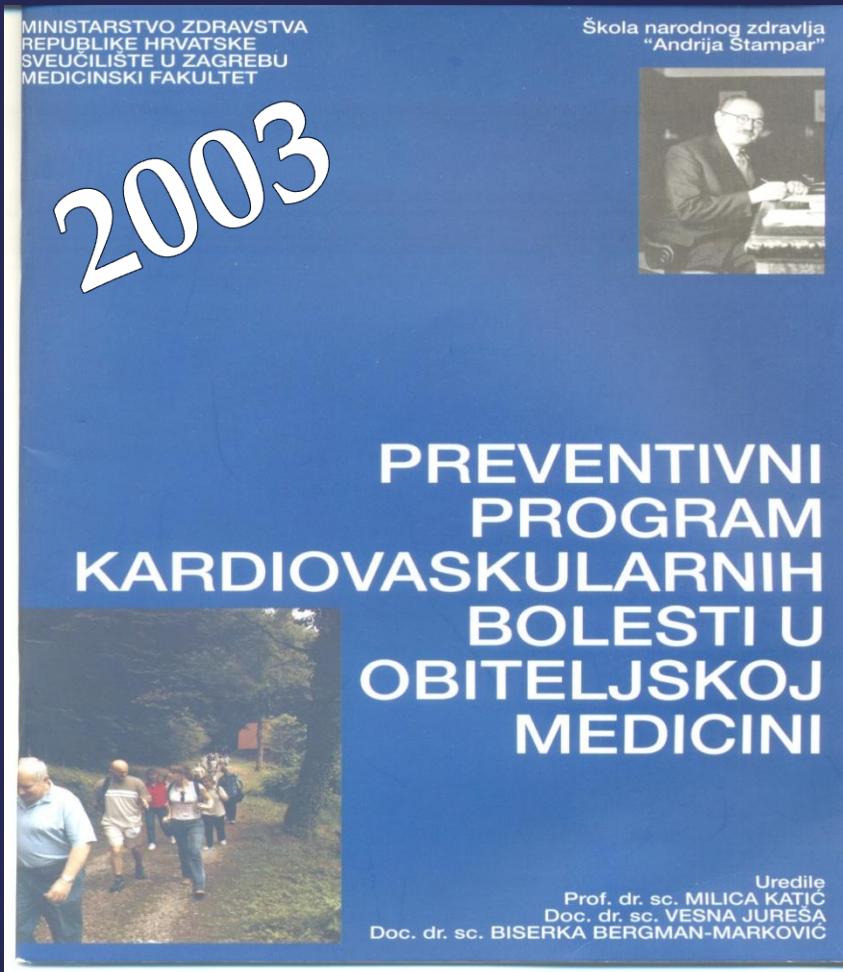
European Stroke Initiative (EUSI)

EUSI

• Ne postoje zajednički
• usuglašene
• smjernice
• svih društva

for

Nacionalni programi prevencije KVB OBITELJSKA MEDICNA

Program nije nikada zaživio,
implementacija ne postoji

Prijedlog Nacionalnog programa prevencije KVB, 2015

- Ministarstvo zdravlja
- Hrvatski zavod za javno zdravstvo
- Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
- Katedra za obiteljsku medicinu
- Društvo nastavnika opće/obiteljske medicine
- Hrvatsko kardiološko društvo ?

Prijedlog Nacionalnog programa prevencije KV bolesti u RH, 2015

Metodologija

- dvoetapni program

1. Praćenje obuhvata populacije

2. Praćenje kvalitete rada

Prijedlog Nacionalnog programa prevencije KVB, 2015

OPĆI CILJ:

- smanjenje učestalosti pobola i smrtnosti od KVB u Hrvastkoj obuhvatom cijele populacije

SPECIFIČNI CILJEVI

- određivanje ukupnog KV rizika svim osobama u dobi od 40 do 69 godina u Hrvatskoj
- otkrivanje čimbenika KV rizika u asimptomatskoj fazi bolesti, liječenje i praćenje istih,
- **stvaranje registra „rizičnih osoba“ u RH**
- unaprjeđenje kvalitete rada u obiteljskoj medicini

Prijedlog Nacionalnog programa prevencije KV bolesti u RH 2015

Ciljna populacija

- sve osobe u dobi 40 - 69 godina koje posjete svog LOM zbog bilo kojeg razloga

Prijedlog Nacionalnog programa prevencije KV bolesti u RH, 2015

- Bez informatizacija PZZ – nemoguća misija
- Paneli – osnovni alat za procjenu kvalitete rada
-
-

Prijedlog Nacionalnog programa prevencije KV bolesti u RH, 2015

Postojeći Paneli

- Dijabetes
- Hipertenzija
- Preventivne aktivnosti

Predloženi budući Paneli

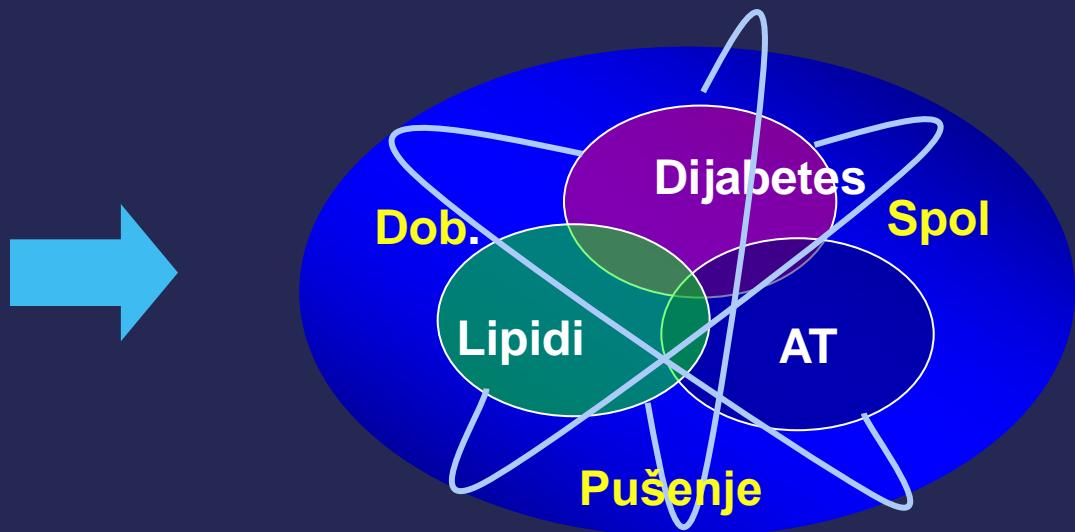
- Dijabetes
- **Ukupni KV rizik**
- Preventivne aktivnosti

EVOLUCIJA RAZUMIJEVANJA KVB

Tradicionalni pristup
KVB

Suvremeni pristup
procjene ukupnog rizika

**Nezavisni multipli
čimbenici rizika**

UKUPNI RIZIK

Fourth Joint Task Force of European Society of Cardiology and other Societies on Cardiovascular Disease Prevention in Clinical Practice. Europ J Prev and Rehab 2007; 14(supp 2):S1 – S113.

PREVENCIJA KV BOLESTI

TRADICIONALNI PRISTUP

- zbrinjavanje i liječenje pojedinačnih čimbenika rizika

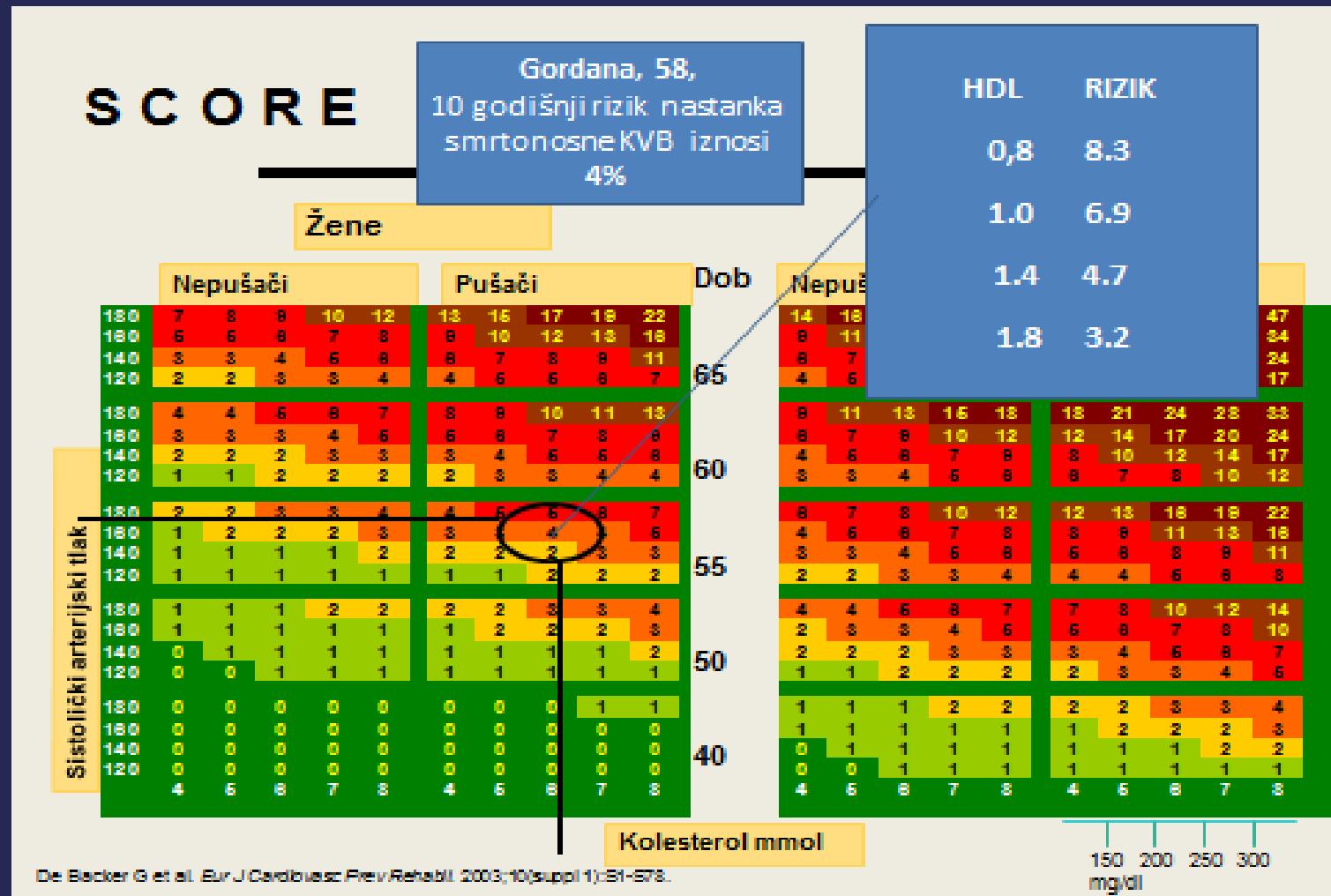
SUVREMENI PRISTUP

- zbrinjavanje i liječenje prema ukupnom KV riziku
- nije potrebno postizanje svih ciljnih vrijednosti čimbenika rizika

*European Guidelines on cardiovascular disease prevention in clinical practice
(version 2012). Atherosclerosis 2012;223:1-68.*

Tablica 1. Procjena ukupnog 10-godišnjeg rizika za fatalni KV događaj

Prema: Reiner Ž, Catapano, A.L., De Backer G. i sur. ESC/ EAS Guidelines for the management of dyslipidaemias . Eur Heart J.2011;32:1769-1818)

UKUPNI KV RIZIK (SCORE %)	LDL kolesterol				
	< 1.8 mmol/L	1.8 - < 2.5 mmol/L	2.5 - < 4.0 mmol/L	1.4,0- < 4.9 mmol/L	>4.9 mmol/L
<1 NIZAK	Nema intervencije	Nema intervencije	Promjena načina življenja	Promjena načina življenja	Promjena načina življenja + medikacija ako nije pod kontrolom
≥1-<5 UMJERENI	Promjena načina življenja	Promjena načina življenja	Promjena načina življenja + medikacija ako nije pod kontrolom	Promjena načina življenja + medikacija ako nije pod kontrolom	Promjena načina življenja + medikacija ako nije pod kontrolom
≥5< 10 VISOK	Promjena načina življenja + razmotriti medikaciju*	Promjena načina življenja + razmotriti medikaciju*	Promjena načina življenja + odmah medikacija	Promjena načina življenja + odmah medikacija	Promjena načina življenja + odmah medikacija
≥10 VRLO VISOK	Promjena načina življenja + razmotriti medikaciju*	Promjena načina življenja + odmah medikacija	Promjena načina življenja + odmah medikacija	Promjena načina življenja + odmah medikacija	Promjena načina življenja + odmah medikacija

* Pacijenata sa MI, terapija dislipidemija se treba razmotriti neovisno o vrijednosti LDL kolesterola, MI – infarkt miokarda, LDL – lowdensitylipoprotein
 (Prema: ESC/EAS Guidelines for managementof dyslipidaemias 2011.)

Upotreba Panela „Ukupni KV rizik“

- dizanje kvalitete rada LOM sveobuhvatnim pristupom
- nije potrebno liječiti svaku hiperlipoproteinemiju nego ukupan KV rizik

UŠTEDA

Prijedlog Nacionalnog programa prevencije KV bolesti u RH, 2015

Praćenje programa

• LOM

- Ugovara se na godinu dana
- Podaci iz Panela se sakupljaju svake godine
 - svake godine povećati obuhvat populacije za 20%
- u prvoj fazi obrađuje se obuhvat populacije
- Rezultati obrade vraćaju se LOM
 -

**OBUHVAT CIJELE
POPULACIJE OBITELJSKE
MEDICINE ZA 5 GODINA**

Način stimulacije LOM

- Stimulacija prema obuhvatu populacije

Obuhvat populacije %	Simulacija %
< 50	0
50 - 69	50
70 - 80	70
>80	100

- NE prema pojedinačnom panelu

Model ugovaranja primarne zdravstvene zaštite, 2013

Kakvu prevenciju KVB
imamo ?

Kakvu prevenciju KVB imamo

Uloga obiteljske medicine u prevenciji KV bolesti

Prevencija KVB DANAS

- Individualna

Prevencija KVB SUTRA

- Individualni
- populacijski pristup
(preporuka WHO)

Zaključak

- sustavna, programirana prevencija kardiovaskularnih bolesti dokazano daje pozitivan rezultat
- osnovni alat procjene (PANEL), imamo, potrebno ga je doraditi prema znanstvenim kriterijima i iskoristiti u bolju svrhu

Zaključak

- Nacionalni Program prevencije KVB ujedno omogućava
 - Uvid u registar rizičnih osoba
 - Uvid u utvrđeno oboljele od KVB
 - Uvid u prevalenciju čimbenika rizika i KVB cUvid u incidenciju čimbenika rizika i KVB
 - 2. etapa
 - Uvid u kvalitetu skrbi
- •